

ਲਾਓਦੀਕਿਆ — ਨੰਬਰ ਚਾਰ

Nhoroondo Dzinoenderana Dzichipindirana

Jeff Pippenger

2023-09-01

Chimiro chandakaradidza ndechokuti Stefano Haskell pamwe haana kuona, kunyange zvazvo akachitsigira nekuziva kwake kwechokwadi kunoburitsa pachena chokwadi ichi, ndechokuti munhoroondo yekuguma kwaIsraeri yekare, panguva imwe chete unowanawo kutanga kwaIsraeri yemazuva ano kuchidarika pamusoro penguva imwe cheteyo yenhoroondo. Apo Kristu akanga achisimbisa sungano nevazhinji kwevhiki imwe (mazuva zviuru zviviri namazana mashanu namakumi maviri), Israeri yekare yakanga ichirarama chiitiko cheRaodhikia, yava pedyo nekusvipirwa kunze kwomuromo waShe. Panguva imwe cheteyo Israeri yemazuva ano yakanga ichirarama chiitiko cheEfeso. Raodhikia yaIsraeri yekare yakanga ichiparadzirwa, uye Efeso yaIsraeri yemazuva ano yakanga ichiunganidzwa munhoroondo imwe cheteyo.

Uye “ehe” kana muchizvibvunza, ndinoziva kuti vhiki iyo Kristu akasimbisa sungano mukuzadzisa Danieri chitsauko chepfumbamwe, yakatanga parubhabhatidzo rwake ikaguma nokutakurwa kwaSitefani namabwe, yakanga isiri mazuva zviuru zviviri namazana mashanu namakumi maviri chaiwoiwo; asi muchiporofita zvechokwadi chaizvo yakanga iri saizvozvo, nokuti muchiporofita gore rimwe rakaenzana namazuva mazana matatu namakumi matanhatu. Mazuva mazana matatu namakumi matanhatu akapetwa kanomwe ndiwo mazuva zviuru zviviri namazana mashanu namakumi maviri, uye “pakati chaipo” pevhiki iyoyo yechiporofita pane muchinjikwa. Muchiporofita Kristu akaisa muchinjikwa pakati chaipo penguva yechiporofita yemazuva zviuru zviviri namazana mashanu namakumi maviri, nokudaro achiratidza kuti “nguva nomwe” dzaRevhitiko makumi maviri nenhanhatu dzakasimbiswa uye dzinotsigirwa nomuchinjikwa waKristu. Hazvisi zvetsaona kuti apo Hanzvadzi White anodzidzisa, sezvaanoita, kuti ose ari maviri ematafura matsvene aHabhakuki; chati ya 1843 neya 1850, ane chiporofita chemakore zviuru zviviri namazana mashanu namakumi maviri chiri pakati chaipo pechati, uye machati ose ari maviri ane muchinjikwa uri pakati chaipo pemufananidzo iwoyo.

“Baibheri rine misimboti yose inodikanwa navanhu kuti vanzwisise kuti vagadzirirwe upenyu huno kana upenyu huchauya. Uye misimboti iyi inogona kunzwisiswa navose. Hapana munhu ane mweya wokukoshesa dzidziso yaro angaverenga kunyange ndima imwe chete kubva muBaibheri asingawani mairi imwe pfungwa inobatsira. Asi dzidziso inokosha zvikuru yeBaibheri haiwanikwi nokudzidza kwenguva nenguva kana kusina kubatana. Hurongwa hwayo hukuru hwechokwadi hahuna kuiswa nenzira yokuti huonekwe nomuverengi anokurumidza kana asina hanya. Zvizhinji zvehupfumi hwarwo zviri kure pasi pechiso, uye zvinogona kuwanikwa chete nokutsvakurudza nesimba pamwe nokushingaira kusingaperi. Chokwadi zvinoumba ukuru hwose zvinofanira kutsvakwa nokunganidzwa, ‘pano zvishoma, apo zvishoma.’ Isaya 28:10.”

“ហើយនៅពេលដែលមានស្រីរកយ៉ាងដូចនេះ ហើយបុរសមូលផ្តុំរួមគ្នា នោះនឹងយឺតយ៉ាវ វាសមស្របគ្នាយ៉ាងល្អអតិថិជនខ្មែរខ្មែរ។
ដំណឹងល្អនីមួយៗជាការបំពេញបន្តថែមដល់ដំណឹងល្អអផ្សសង្ស័យទៀត
ពុយាករណ៍នីមួយៗជាការពន្យល់ដល់ពុយាករណ៍មួយផ្សេងទៀត
សេចក្តីពិតនីមួយៗជាការរីកចម្រើននៃសេចក្តីពិតមួយផ្សេងទៀត។
គំរូនីមួយៗបន្តបែបសាសនាយុដាក្រវាហនធុរ្តិយចូលរួមដោយដំណឹងល្អអ
គ្រប់គោលការណ៍នៃកូនៗព្រះបន្តទូលរបស់ព្រះមានកន្លងរយៗរបស់វា
គ្រប់ព្រឹត្តិការណ៍មានន័យទាក់ទងរបស់វា។ ហើយរចនាសម្ព័ន្ធនៃធានាមូល
ដោយទាំងគម្រោងនិងការអនុវត្ត
បង្ហាញជាសក្តិភាពអំពីព្រះអង្គគង់លើអូសកន្តិកនៃធានារបស់វា។ រចនាសម្ព័ន្ធដូចនេះ
គ្មានចិត្តណាមួយក្រៅពីព្រះចិត្តនៃព្រះអនុគតទេ
ដែលអាចនឹកយឺតយ៉ាវបង្កើតវាបាន។” Education, 123.

Pamusoro pechisungo chokuti rimwe nerimwe remachechi manomwe rinodzokororwa munhoroono yeMillerite uyewo munhoroono yedu, pane chimwewo chisungo chakakosha chakabvumwa neAdventism yekutanga. Chisungo ichocho chinoratidza kuti mitsara yechiporofita “yemukati neyokunze” yenhoroondo imwe chete inoshandiswa noMweya Mutsvene kupfuudza chokwadi. Miller akazviziva izvi uye akazvidzidzisa zvakananga. Akadzidzisa nemazvo kuti zvisimbiso zvinomwe zveZvakazarurwa zvinomirira nhoroondo inofambirana neiya yemachechi, asi mumufananidzo iwoyo unofambirana zvisimbiso zvinomirira chokwadi chokunze uye machechi chokwadi chemukati chenhoroondo imwe chete. Uriah Smithwo anobata chisungo ichi uye anoshandisa mashoko okuti “zvemukati” ne“zvekunze,” ayo, mumaonero angu, anoita seanonyatsokodzera kurondedzera mitsara miviri inofambirana.

“Zvisimbiso zvinotangwa kuunzwa pakucherechedzwa kwedu muzvitsauko zvechina, zvechishanu, nezvechitanhatu zvaZvakazarurwa. Zviitiko zvinoratidzwa pasi pezvisimbiso izvi zvinovonekwa muna Zvakazarurwa 6, uye mundima yokutanga yaZvakazarurwa 8. Zviri pachena kuti zvinobata zviitiko zvine hukama nekereke kubva pakuvhurwa kwenguva ino yokutongwa kwezvinhu kusvikira pakuyaya kwaKristu.

“Lakini wakati makanisa saba yanawasilisha historia ya ndani ya kanisa, mihuri saba huleta katika mtazamo matukio makuu ya historia yake ya nje.” Uriah Smith, The Biblical Institute, 253.

Zvino tichatanga kufunga nezvemachechi manomwe. Zvakakosha kuziva kuti machechi maviri okutanga, uyezve chechi yechitatu neyechina, ane ukama hwe“chikonzero nemugumisiro” hunoda kuti afungwe pamwe chete. Smirna ndiyo chechi inomiririra avo vanotambudzwa neRoma, uye Efeso ndiyo chechi yakatakura evhangeri ikaendesha kunyika yose.

“Vadzidzi vakatanga kudanwa kuti vaKristu vari muAntiokiya. Zita iri vakaripewa nokuti Kristu ndiye akanga ari musoro mukuru wekuperidza kwavo, wekudzidzisa kwavo, nowehurukuro dzavo. Nguva dzose vairondedzera zvakananga zvaitika pamazuva oushumiri Hwake pasi pano, apo vadzidzi Vake vakakomborerwa nokuvapo Kwake pachake. Vasinganeti vaigara pamusoro pedzidziso Dzake nezvishamiso Zvake zvokuporesa. Nemiromo inodedera nameso azere misodzi vaitaura pamusoro pokutambudzika Kwake mumunda, pamusoro

pokutengeswa Kwake, kutongwa Kwake, nokuurayiwa Kwake, pamusoro pokutsungirira nokuzvinipisa kwaakaita pakumirira kunyadziswa nokutambudzwa kwaakaitirwa navavengi Vake, uye pamusoro pengoni dzoumwari dzaakanyengerera nadzo avo vaimutambudza. Kumuka Kwake kuvakafa nokukwira Kwake kudenga, pamwe chete nebasa Rake kudenga soMurevereri womunhu akawa, zvaiva nyaya dzavaifara kugara vachitaura pamusoro padzo. Zvirokwazvo vahedheni vaigona kuvadana kuti vaKristu, nokuti vaiparidza Kristu uye vainyengerera kuna Mwari kubudikidza Naye.”

“Munhu Xikwembu xi va nyikeke vito ra Mukriste. Leri i vito ra vuhosi, leri nyikiwaka hinkwavo lava tihlanganisaka na Kriste. Hi rona vito leri Yakobo a tsaleke ha rona endzhaku a ku, ‘Xana vavanuna lava fuweke a va mi xanisi, va tlhela va mi kokela emahlweni ka switshamo swa vuavanyisi xana? Xana a hi vona lava sandzaka vito rero ro kwetsima leri mi thyiweke ha rona xana?’ Yakobo 2:6, 7. Petro na yena a vule a ku, ‘Loko munhu a xaniseka tanihi Mukriste, a nga tshuki a khomiwa hi tingana; kambe a a dzunise Xikwembu hikwalaho ka mhaka leyi.’ ‘Loko mi soriwa hikwalaho ka vito ra Kriste, mi katekile; hikuva Moya wa ku vangama ni wa Xikwembu wu tshama ehenhla ka n’wina.’ 1 Petro 4:16, 14.” Mintirho ya Vaapostola, 157.

Chechi cheEfeso chaimiririra kereke yokutanga yakararama “noumwari muna Kristu Jesu,” icho chiri “chikonzero” chinogara chichibereka “mugumisiro.”

Zvirokwazvo, navose vanoda kurarama noumwari muna Kristu Jesu vachatambudzwa. 2 Timotio 3:12.

Ubwimana bw’itorero ry’i Efeso bwazanye itotezwa rigereranywa n’itorero ry’i Simuruna. Aya matorero yombi agaragaza isano y’icyateye n’ingaruka, kandi ingaruka isaba kubanzirizwa n’icyayiteye. Itotezwa ryo mu bibazo by’itegeko ryo ku Cyumweru ritangizwa no kwigaragaza kw’icyo Mushiki wa White yita “ubwimana bwa kera.” Ubwimana bwagaragajwe mu mateka ya kera, cyangwa mu mateka y’ibanze.

“Pamwe chete nokuderera kwakapararira kwokutenda nokunamata, muchine vateveri vechokwadi vaKristu mumachechi aya. Kusati kwasvika kushanyirwa kwekupedzisira kwemitongo yaMwari pamusoro penyika, pakati pavanhu vaJehovha pachava nokumutsidzirwa kwehumwari hwokutanga kwakadaro kusina kumboonekwa kubva panguva dzavaapostora. Mweya nesimba raMwari zvichadururwa pamusoro pavana Vake. Panguva iyoyo vazhinji vachazviparadzanisa nemachechi ayo umo rudo rwenyika ino rwakatsiva rudo rwaMwari neshoko Rake. Vazhinji, vari vafundisi navanhuwo zvavo, vachagamuchira nomufaro zvokwadi huru idzodzo dzakaitiswa kuti dziparidzwe naMwari panguva ino kuti agadzirire vanhu kuuya kwechipiri kwaShe. Muvengi wemweya unoda kutadzisa basa iri; uye nguva yokuti kufamba kwakadaro kusvike isati yasvika, achaedza kukudzivirira nokupinza chekunyepedzera. Mumachechi ayo aanogona kuisa pasi pesimba rake rinonyengera, achaita kuti zvionekwe sokuti chikomborero chakakosha chaMwari chadururwa; pacharatidzwa zvinofungidzirwa kuti kufarira kukuru kwechitendero. Vazhinji vachafara kwazvo vachiti Mwari ari kuvashandira zvinoshamisa, asi basa racho richava remumwe mweya. Akapfeka chimiro chechitendero, Satani achaedza kuwedzera simba rake pamusoro penyika yechiKristu.” The Great Controversy, 464.

Kulira kwa Usiku wa Pakati kwa “masiku otsiriza” ndiko kutsitsimuka kwa “umakhalidwe oyambirira waumulungu” komwe kwatchulidwa m’ndimeyi. Ndi kutsitsimuka komwe kumachitika m’gulu loyenda, osati m’tehalitchi. Mbiri imene Mlongo White amagwiritsa ntchito pofotokoza kutsitsimukako ndi mbiri ya “nthawi za atumwi,” imene ikuimiridwa ndi mpingo wa Efeso. Kutsitsimuka kumeneku kudzabweretsa “chizunzo.”

“Vazhinji vachaiswa mutirongo, vazhinji vachapunyuka kubva mumaguta nemumataundi vachitiza kuti vararame, uye vazhinji vachava vafiri-kutenda nokuda kwaKristu pakumirira kwavo vachidzivirira chokwadi.” Selected Messages, bhuku 3, 397.

“upenyu hwaKristu panyika” mundima inotevera hunomiririra kutanga kwechechi yeEfeso, asiwo hunofananidzira nhoroono yeAdventizimu yeRaodhikia pakuguma kwenyika.

“‘Kutongwa kwadzoserwa shure, uye kururamisira kwakamira kure; nokuti chokwadi chawira mumugwagwa, uye kuenzana hakugoni kupinda. Hongu, chokwadi chapera; uye uyo anobva pane zvakaipa anozviita mhuka inobatwa.’ Isaya 59:14, 15. Izvi zvakazadziwa muupenyu hwaKristu panyika. Akanga akatendeka kumirairo yaMwari, achiisa parutivi tsika nezvaitodiwa nevanhu izvo zvakanga zvasimudzirwa kuti zvitore nzvimbo yazvo. Nemhaka yeizvi akavengwa uye akatambudzwa. Nhoroono iyi inodzokororwa.” Christ’s Object Lessons, 170.

Uzoefu unaowakilishwa na Efeso hutokea kwa wakati mmoja na uzoefu wa Laodikia. Wayahudi wabishi walikuwa Laodikia wa Israeli ya kale, na Kristo pamoja na wanafunzi Wake walikuwa Waefeso wa Israeli ya kisasa. Yohana Mbatizaji alilianzisha kanisa la Efeso, naye analiwakilisha kanisa katika “siku za mwisho” ambalo linapingwa na Walaodikia, wanaojiita Wayahudi, lakini sivyo walivyo.

“Basa raJohani Mubhabhatidzi, uye basa ravaavo vanobuda mumazuva okupedzisira vari mumweya nesimba raEria kuti vamutse vanhu kubva mukusakendenga kwavo, zvakafanana munzira zhinji. Basa rake mufananidzo webasa rinofanira kuitwa munguva ino. Kristu achauyazve kechipiri kuzotonga nyika mukururama. Nhume dzaMwari dzinotakura shoko rokupedzisira renyevero rinofanira kupiwa kunyika, dzinofanira kugadzirira nzira yokuuya kwaKristu kwechipiri, sezvakagadzirirwa naJohani nzira yokuuya kwake kokutanga. Mubasa iri rokugadzirira, ‘mupata mumwe nomumwe uchasimudzwa, negomo rimwe nerimwe nechikomo zvichaderdzwa; zvakakombama zvicharuramiswa, nenzvimbo dzakaomarara dzichiitwa bani’ nokuti nhoroono ichadzokororwa, uye zvakare ‘kubwinya kwaShe kucharatidzwa, uye vanhu vose vachakuona pamwe chete; nokuti muromo waShe wataura izvozvo.’ Southern Watchman, March 21, 1905.”

Efeso ndi “chifukwa,” ndipo Simuna ndi “zotsatira zake.” Pergamo ndi Tiyatira nawonso akuimira ubale wa chifukwa ndi zotsatira zake. Pergamo ndi mpingo wa kuvomerezana umene unaipitsa Chikristu mwa kuchisakaniza ndi zachikunja. Mpingo wa Chikristu unagwa pamene unavomereza mfundo yakuti n’kutheka kuti kupembedza mafano kwa zachikunja kukhalire limodzi mkati mwa malire ake. Mfumu Konstantino ndiye chizindikiro cha mbiri imeneyo ya kuvomerezana, ndipo udindo wake wa ulosi unali kubweretsa kupatuka ku Chikristu choona pasadakhale kuti upapa uvumbulutsidwe.

Pasave nemunhu nokupi zvako, nokuti zuva iro haringauyi, kusvikira kutanga kwauya kutsauka, uye munhu uya wechivi aratidzwe, mwanakomana wokurashwa; iye anopikisa, nokuzvikudza achizvikwidziridza pamusoro pezvose zvinonzi Mwari, kana zvinonamatwa; zvokuti iye saMwari anogara mutemberi yaMwari, achizviratidza kuti ndiye Mwari. Hamurangeriri here kuti, pandakanga ndichiri nemi, ndakakuudza zvinhu izvi? Uye zvino munoziva chinodzivisa, kuti aratidzwe nenguva yake. Nokuti chakavanzika chokusateerera mutemo chatotanga kutoshanda; asi iye zvino anodzivisa acharamba achidzivisa, kusvikira abviswa munzira. Uye ipapo uya Akaipa acharatidzwa, uyo Ishe achaparadza nomweya womuromo wake, uye achamuparadza nokubwinya kwokuuya kwake. 2 VaTesaronika 2:3–8.

Chechi chePergamo chaiva “chikonzero,” uye Tiatira yaiva “mhedzisiro.” Muporofita Danieri anowanzopa nhoroondo yokuti upagani hwakatsiviwa sei noupapapa, uye kutsauka pakutenda kwakautangira kusimbiswa kwoupapapa, uko kwakatemwa naPauro, kunotaurwa muna Danieri chitsauko chegumi nerimwe.

Nokuti ngala dzaKitimu dzichauya kuzorwa naye; naizvozvo achashungurudzika, agodzoka, uye agotsamwira sungano tsvene; saizvozvo achaita; achatodzoka, uye achanzwisana navaya vanosiya sungano tsvene. Uye mauto achamira kurutivi rwake, uye achasvibisa nzvimbo tsvene yenhare, uye achabvisa chipiriso chezuva nezuva, uye vachaisa chinonyangadza chinoparadza. Danieri 11:30–31.

Chiuto chekubvumirana chakatsauka chisati chatanga kuratidzwa kwesimba reupapa munhoroondo chinomiririrwa naDanieri se“avo” vakasiya “sungano tsvene.” Mushure mokunge vasiya sungano, ipapo upapa, hunomiririrwa naDanieri se“chinonyangadza chinoparadza,” hwakagadzwa pachigaro choushe chenyika. Sista White anotsanangura mavhesi matanhatu okupedzisira aDanieri 11 paanoti, “chiporofita chiri muchitsauko chegumi nerimwe chaDanieri chava kuda kusvika pakuzadziswa kwacho kwakazara.” Mavhesi matanhatu okupedzisira ndiwo kuzadziswa kokupedzisira kwaDanieri 11, uye anodzidzisa kuti nhoroondo inomiririrwa nemavhesi okupedzisira iwayo yakafananidzirwa naDanieri 11:30–36, iyo inoratidza “chikonzero nemigumisiro” zvenhoroondo zvinomiririrwa nePergamo neTiatira.

“Hatina nguva yokutambisa. Nguva dzokutambudzika dziri pamberi pedu. Nyika yose iri kubvundutswa nemweya wehondo. Munguva pfupi, zviitiko zvokutambudzika zvakataurwa muzviporofita zvichaitika. Chiporofita chiri muchitsauko chegumi nerimwe chaDanieri chava pedyo zvikuru nokuzadzikiswa kwacho kwakakwana. Zvizhinji zvenhoroondo yakaitika mukuzadzikiswa kwechiporofita ichi zvichadzokororwa.”

“Mundima makumi matatu panotaurwa pamusoro pesimba iro ‘ndima 30 kusvikira 36 dzatorwa.’”

“ዝእንተ ቃላት እዚ ዝተገለጹ ዝመሰሰሉ ትዕይንታት ክፍጸሙ እዮም።” መልቀቕቲ ጽሑፋት፡ ቍጽሪ 13, 394.

Hukama hwechikonzero nemhedzisiro hwePergamo neTiatira, pamwe chete nehukama hwechikonzero nemhedzisiro hweEfeso neSmirna, huri kudzokororwa mu“mazuva okupedzisira.” MaPurotesitendi eUnited States achabvumirana nokunamata zvidhori, sezvinomiririrwa

nePergamo (chiratidzo chikuru chokunamata zvidhori kunamata zuva), uye pavachatsauka, nzira ichagadzirirwa munhu wechivi, kuti azarurirwe zvakare nenzira youporofita. Apo kutsauka uku nokuisa upapa pachigaro choushe zvichidzokororwa, Mwari panguva imwe cheteyo achange achisimudza kereke inomiririrwa naEfeso kuti itakure shoko raDanieri naZvakazarurwa kurisi rose, uye kutambudzwa kunomiririrwa neSmirna kuchadzokororwawo.

Ndzi ta vulavula hi tikereke tinharhu to hetelela endzhaku ka loko hi kambisisa ntiyiso wa leswaku swisiva swa mune swo sungula swa Nhlavutelo i nxaxamelo wa le handle wa ntiyiso lowu fambisanaka hi ku ringana ni nxaxamelo wa le ndzeni wa ntiyiso lowu yimeleriwaka hi tikereke ta mune to sungula. Tanihi leswi se swi kombisiweke, Uriah Smith u swi veka hi ndlela leyi:

“Loko makereke a supileng a hlahisa histori ea kahare ea kereke, litiiso tse supileng tsona li hlahisa liketsahalo tse kholo tsa histori ea eona ea ka ntle.” Uriah Smith, The Biblical Institute, 253.

Ratakaratidza kuti machechi mana okutanga anomiririra ukama huviri hwe“chikonzero nemugumisiro” hunodzokororwa mu“mazuva okupedzisira.” Tichibva pakunzwisisa kwavapayona veAdventism, asi zvinotokosha kupfuura izvozvo, patine simba reShoko raMwari, nhorooondo ina idzodzo dzomukati dzechechi dzinofanira kuva nenhorooondo yokunze inowirirana nadzo, inomiririrwa nezvisimbiso zvina zvokutanga. Chisimbiso chokutanga nechokupiri zvinodzokorora hunhu ihwohwo hwaEfeso neSmirna, asi zvinoshandisa bhiza jena kumiririra basa rokuendesa chiKristu kunyika yose. Rinofananidzira basa rokunze rechechi, uye chisimbiso chechipiri chinomiririra kugeza kweropa kweSmirna nebhiza dzvuku.

Zvino ndakaona Gwayana parakavhura chimwe chezvisimbiso, ndikanzwa rimwe rezvisikwa zvina richiti, sokunge inzwi rokutinira, “Uya uone.” Ndikatarisa, ndikaona bhiza jena; uye uyo wakanga agere pamusoro paro wakanga ane uta; akapiwa korona; akabuda achikunda, uye kuti akunde. Zvino parakavhura chisimbiso chechipiri, ndikanzwa chisikwa chechipiri chichiti, “Uya uone.” Uye pakabuda rimwe bhiza rakatsvuka; uye uyo wakanga agere pamusoro paro akapiwa simba rokubvisa rugare panyika, kuti vanhu vaurayane; uye akapiwa munondo mukuru. Zvakazarurwa 6:1–4.

Bhuku raZekariya rine ndima shoma dzinonyatsoratidza mabhiza mana anomirirwa muzvisimbiso zvina zvokutanga zveBhuku raZvakazarurwa. Mune imwe yendima idzodzo muchitsauko chegumi, Zekariya anoratidza kuti kana mvura yokupedzisira yadururwa, “boka raJudha,” iro riri “imba” yaMwari, richashandurwa rive “bhiza rake rakanaka pakurwa.”

Kumbirai kuna Jehovha mvura panguva yemvura yekupedzisira; saizvozvo Jehovha uchaita makore anopenya, uye uchavapa mvura zhinji, kune mumwe nomumwe uswa mumunda. Nokuti zvipfanidzo zvataura zvisina maturo, uye vafemberi vaona nhema, vakataura zviroti zvenhema; vanonyaradza pasina: naizvozvo vakaenda sezvinoita boka ramakwai, vakatambudzika, nokuti pakanga pasina mufudzi. Kutsamwa kwangu kwakatsamukira vafudzi, uye ndakaranga mbudzi: nokuti Jehovha wehondo akashanyira boka rake, imba yaJudha, uye akavaitisa sebhiza rake rakanaka pakurwa. Zekaria 10:1–3.

Ellen White anoramba achiratidza kuti kudururwa kwa Mweya Mutsvene pa Pendekosti kunofananidzira mvura yekupedzisira iri kunaya zvino. Basa rakaitirwa nyika pa Pendekosti rinomiririrwa nekereke ye Efeso, uye Efeso ndiyo inokonzereswa kutambudzwa kunomiririrwa ne Smirna, uko Johane anomiririra se “bhiza dzvuku” rechisimbiso chechipiri. Zvisimbiso zviviri zvokutanga zvinofambirana nemakereke maviri okutanga uye zvinoratidza “mazuva okupedzisira,” apo mvura yekupedzisira iri kudururwa.

Roho ya Unabii pia huchagua mwisho wa muhuri wa tatu na mwanzo wa muhuri wa nne, hivyo ikiifungamanisha pamoja (sababu na matokeo), na kwa kufanya hivyo huweka historia inayowakilishwa kuwa ipo katika siku zake na katika “siku za mwisho.”

“Roho iyo hiyo inaonekana leo ambayo imewakilishwa katika Ufunuo 6:6–8. Historia inapaswa kurudiwa. Kile ambacho kimekuwapo kitakuwapo tena.” Manuscript Releases, juzuu la 9, 7.

Mu nhorroondo ya Sista White pachake, (yakanyorwa muna 1898), mweya wokuwirirana unobvisa misiyano, unogadzirira nzira yokuti hupapa hugadzikwezve pachigaro chahwo, wakanga watova mupenyu uye wakasimba; nokuti kutsauka kwechi Protestanti kwakatanga nokurambwa kweshoko romutumwa wokutanga muchirimo cha 1844, kwakanga kwatotanga kare (muna 1863) kupindira panyanga ye Adventizimu yechi Protestanti.

Ukuvumelana kwe Pergamo kumelwe njenge “ipheya” yezikali ophawini lwesithathu. Izikali ezimbili zokukala zimelela ukukala okungathembekile. Uphawu lwesithathu luholela ophawini lwesine, olumelwe “yihhashi eliphaphathekile” “lokufa,” ngalokho lumelele ukubulawa kwezigidi ngabapapa phakathi ne Nkathi Yobumnyama. “Isihogo” yilokho okulandela ihhashi eliphaphathekile lobupapa. Umlando wezimpawu zesithathu nezesine uhambisana nomlando wamabandla ase Pergamo nase Thiyathira. Ukuvumelana kuka Constantine kwakuwumsebenzi oqhubekela phambili; ngalokho, umoya wokuyekethisa wawususebenzile kakade emlandweni womuntu siqu ka Dadewethu White, njengalokhu wawunjalo nangesikhathi sika Pawulu lapo ethi “imfihlakalo yokungalungi isivele iyasebenza.” Ukuhlabuka okwandulela ukubekwa kobupapa esihlalweni sobukhosi kuhlale kuwumlando oqhubekela phambili, futhi lowo “mlando uyakuphindwa. Okwake kwaba khona kuyakuba khona futhi.”

Nikasikia sauti katikati ya wale wanyama wanne ikisema, Kibaba kimoja cha ngano kwa dinari moja, na vibaba vitatu vya shayiri kwa dinari moja; nawe usiyadhuru mafuta wala divai. Naye alipokwisha kuifungua muhuri ya nne, nikaisikia sauti ya yule mnyama wa nne ikisema, Njoo uone. Nikatazama, na tazama, farasi wa rangi ya kijivujivu: na jina lake yeye aliyempanda lilikuwa Mauti, na Kuzimu ikamfuata. Nao wakapewa mamlaka juu ya robo ya nchi, kuua kwa upanga, na kwa njaa, na kwa mauti, na kwa wanyama wa nchi. Ufunuo 6:6–8.

James White akazivisa chimwewo chisingaenderani chakaporofitwa muchechi nomwe, uye muzvisimbiso zvinomwe. Anoratidza kupatsanurwa kwakaitwa nemaune pakati pemachechi mana okutanga nemachechi matatu okupedzisira, uyezve, chiitiko ichochi chacho mumazvisimbiso mana okutanga nomuzvisimbiso matatu okupedzisira.

“Waxata amma soo daba-galnay kiniisadaha, shaabadaha, iyo bahallada, ama noolayaasha, ilaa inta ay isu barbar dhigmi karaan iyagoo daboolaya isla waqtiyadii. Shaabaduhu waa toddoba tiro ahaan, bahalladuse waa afar keliya. Oo waxaa habboon inaynu halkan ku ogaanno in markii la furayo shaabadda kowaad, labaad, saddexaad, iyo afraad, bahalka kowaad, labaad, saddexaad, iyo afraad la maqlo iyagoo leh, ‘Kaalay oo arag;’ hase yeeshee markii la furo shaabadda shanaad, lixaad, iyo toddobaad, cod caynkaas ah lama maqlo. Sidoo kale saddexda kiniisadood ee ugu dambeeya, iyo saddexda shaabaddood ee ugu dambeeya, isuma barbar dhigmaan iyagoo daboolaya isla waqtiyadii, sida ay afarta kiniisadood ee hore iyo afarta shaabaddood ee hore isu barbar dhigaan. Laakiin, sida aynu muujinnay, kiniisadaha, shaabadaha iyo bahalladu way isku waafaqaan, iyagoo daboolaya isla waqtiyadii muddo ku dhow 1800 oo sano, ilaa aynu ka soo gaadhno wax yar ka badan nus qarni oo wakhtiga hadda jira ah.” James White, Review and Herald, February 12, 1857.

James White haana kusanganisira chokwadi chokuti muenzaniso iwoyo uripowo mumabhosvo, asi uripo. Mabhosvo mana okutanga mabhosvo, asi mabhosvo matatu okupedzisira inhama nhatu. Mabhosvo mana okutanga anomirira kutonga kwaMwari pamusoro peRoma yechihedheni nokuda kwemutemo wayo weSvondo waConstantine mugore ra321, uye nhamo nhatu dzemabhosvo dzinimirira Islam. Nhamo mbiri dzokutanga dzemabhosvo dzaiva kutonga kwakaitirwa Roma yepapa nokuda kwemutemo weSvondo wayakagadza muna 538, uye nhamo yechitatu yemabhosvo ndeyenguva yedambudziko remutemo weSvondo riri kuuya munguva iri pedyo zvikuru.

Joseph Bates anoshandisa kunzwisisa kwevapayona pamusoro pemakereke matatu okupedzisira sechiratidzo chimwe chete kutsanangura makereke matatu enguva yake muMillerite period. Kusimbiswa kwose mundima iyi kwakaiswa naBates.

“Katika nchi yote, asema Bwana; SEHEMU MBILI humo zitakatiliwa mbali, na kufa; lakini ile SEHEMU YA TATU itaachwa humo. Mungu asema ya kuwa ataleta ile SEHEMU YA TATU katika moto, na kuwasafisha. Wataita kwake, naye atawasikia. Yeye atasema, ‘HAWA NI WATU WANGU;’ nao watasema, BWANA NDIYE MUNGU WANGU.’ Sehemu ya kwanza, SARDISI, kanisa la jina tu au Babeli. Sehemu ya pili, Laodikia, Mwadventista wa jina tu. Sehemu ya tatu, Filadelfia, kanisa la pekee la kweli la Mungu duniani, maana wao watabadilishwa na kupelekwa katika mji wa Mungu. Ufunuo 3:12; Waebrania 12:22–24. Kwa jina la Yesu, nawasihi tena mkimbie kutoka kwa Walaodikia, kama vile kutoka Sodoma na Gomora. Mafundisho yao ni ya uongo na ya upotovu; nayo huongoza kwenye uharibifu kamili. Kifo! KIFO!!* kifo cha milele!!! kimo katika njia yao. Mkumbukeni mke wa Lutu.” Joseph Bates, Review and Herald, juzuu ya 1, Novemba 1850.

Mu nhorroondo yeMillerite, Saridisi raiva kereke yaiva nezita rainzi iri kurarama, asi yakanga yakafa.

Ku ngelosi yelibandla laseSardisi bhala utsi: Naku lokushiwo nguloyo lonemaMoya lasikhombisa aNkulunkulu, netinkhanyeti letisikhombisa: Ngiyayati imisebenti yakho, kutsi unelibito lekutsi uyaphila, kantsi ufile. Sambulo 3:1.

Vanhu vaMwari vanogara vaine zita. Zita panguva yenhoroondo yeEfeso kusvika kuPergamo raiva rekuti Makristu. Zita panguva yekutonga kweupapa raiva kereke iri murenje. Zita kubva

pakusumwa kwenyeredzi yamangwanani, John Wycliffe, raiva rePurotesitendi. Panguva yokuguma muna 1798, vaPurotesitendi vakanga vatotanga kudzokera kuchirairo cheRoma. Saka chese chaidiwa panguva iyoyo chaiva muyedzo waizoratidza chokwadi chokuti, zvisinei nezita ravaizviti naro, vakanga vasisiri kereke yakasanangurwa. Muchirimo cha1844, vakasvika pamuyedzo waizoratidza kuti vakanga vasisiri kereke yaiva yakatakura zita resungano yaKristu. Nyaya yaEria inopa uchapupu hwechipiri hwakadzama zvikuru hwechokwadi ichi. Pavakaraidza chimiro chavo chechokwadi, zvakava zvakaoma kuti vaMillerite pakutanga vaone kuti vaPurotesitendi vakanga varatidza kuti vakanga vava vanasikana veBhabhironi. Asi vaMillerite vakazovyiita chaizvoizvo izvozvo, vakatanga kudana mweya kuti ibude mumachechi iwayo akawa mukuzadzikiswa kweshoko remutumwa wechipiri. Ipapo pakava nenguva yokuedzwa yaizoita kuti vaMillerite varatidze chimiro chavo pachavo. Vaiva vaFiradherfia here kana kuti vaRaodhikia?

VaFiradelfia vakatevera Kristu kupinda muNzvimbo Tsvene-tsvene, uye vaMillerite avo vakaramba kuita saizvozvo vakaratidza hunhu hweVaRaodhikia. Nokudaro, tinoona pfungwa ine musoro yokuzivikanwa kwakaitwa naBates kwemachechi matatu sevanhu venguva imwe chete munhoroondo imwechete. Nhoroondo iyoyo yakazadzikiswa mukati mechimiro chechiprofita chemufananidzo wevasikana gumi, uyo kufemerwa kunotizivisa kuti wakazadzikiswa uye uchazadzikiswa kusvikira patsamba chaiyo.

“Umzekeliso wezintombi eziyishumi kuMathewu 25 nawo ubonisa amava abantu bama-Adventist.” The Great Controversy, 393.

“அறிவுள்ள ஐந்த கன்னியரும் அறிவிலாத ஐந்த கன்னியரும் பற்றிய உவமையினிடத்திற்கு நான் அடிக்கடி சுட்டிக்காட்டப்படுகிறேன். இந்த உவமையை எழுத்தெழுத்தாக நிறைவேற்றியுள்ளது, இனியும் நிறைவேறும்; ஏனெனில் இதற்கு இக்காலத்திற்கென விசேஷமான பயன்பாடு உண்ட; மூன்றாம் தூதனின் செய்தியைப் போலவே, இத நிறைவேறியதோடும் காலத்தின் முடிவுவரை நிகழ்காலச் சத்தியமாகத் தொடர்ந்து இரக்கம்.” Review and Herald, August 19, 1890.

Machechi matatu okupedzisira anomirira avo vari kunze kwebato reMillerite seSadhisu, uye avo vari mukati mebato racho vanomirira kana Firaderfia kana Raodhikia. Machechi iwayo matatu anozivikanwa muna Zvakazarurwa chitsauko chechitatu, uye machechi mana okutanga ari muchitsauko chechipiri. Naizvozvo, apo Hanzvadzi White inoreva nhoroondo yechitsauko chechitatu chaZvakazarurwa, iri kuratidza machechi mamwe chetewo akanga achangobva kuziviswa naJoseph Bates.

“O, ni maelezo ya namna gani! Ni wengi kiasi gani waliomo katika hali hii ya kutisha. Nawasihi kwa dhati kila mhudumu ajifunze kwa bidii sura ya tatu ya Ufunuo, kwa maana humo imechorwa hali ya mambo iliyopo katika siku za mwisho. Chunguzeni kwa uangalifu kila aya katika sura hii, kwa kuwa kupitia maneno haya Yesu anasema nanyi.” Manuscript Releases, juzuu ya 18, 193.

Machechi matatu emazuva ano enhoroondo yeMillerite anodzokororwa pakupera kweAdventism. Joseph Bates akanga achitsanangura mafambiro enguva yeMillerite uye akaratidza Sadhisu

sevanasikana veBhabhironi, vaiva ivo vaitarirwa neshoko remutumwa wechipiri. Akanga achitaura nezvekurwisana kwaivapo pakati peboka duku rakatevera Kristu kupinda muNzvimbo Tsvenetsvene-tsvenetsvene musu wa22 Gumiguru, 1844, nevaya vakaramba kubuda munzvimbo tsvene. Akanga achiedza kudana vaRaodhikia kuti vabude murima ravakanga vagamuchira, uye pamwe chikamu cherupofu rwavo rweRaodhikia rwakakonzerwa nechokuti William Miller akanga atora chinzvimbo cheutungamiri mubato reRaodhikia. Uku ndiko kurwisana kumwe chete kunoratidzwa mushoko rakanangiswa kuFiraderfia.

Tarisa, ndichavaita avo vesinagoge raSatani, vanoti vaJudha, asi vasiri, asi vanoreva nhema; tarisa, ndichavaita kuti vauye vagopfugama pamberi petsoka dzako, uye vazive kuti ndakakuda. Zvakazarurwa 3:9.

Usumbufu wa kidini daima huzaa makundi mawili ya waabuduo, kama ilivyokuwa katika Kukatishwa Tamaa Kuuu. Vazi la Uprotestanti lilikuwa limetwaliwa tu kutoka Sardis, waliporudi Rumi na kwa rasmi wakawa binti ya Rumi. Kisha vazi hilo likashikiliwa na Uadventista wa Kimilleri, lakini muda mfupi baadaye jaribu lingezalisha makundi mawili yakidai kuwa kundi lile dogo. Kundi la kweli na kundi bandia. Bates aliwakilisha lile kundi dogo lililomfuata Kristo kuingia Patakatifu pa Patakatifu. Mapambano yake yalikuwa na Walaodekia waliodai kuwa wao ndio kundi lile dogo. Akiwa Mfiladelfia, mapambano ya Bates yalikuwa dhidi ya sinagogi la Shetani, kundi lililodai kuwa watu wa Mungu, lakini lilisema uongo wala halikuwa Wayahudi.

Parumbidzo yacho painozadzikiswa kekupedzisira pakupera kweAdventism, pachava nevanhu vakasarudzwa vesungano vakapfuurwa panguva yokuguma muna 1989, sezvakaitawo hutungamiriri hwevaJudha pakuberekwa kwaKristu, uko kunomiririra nguva yokuguma munhorondo iyoyo youprofita. Nhorondo yaKristu payakasvika pakupinda kwokukunda muJerusarema, nhorondo yoKuchema kwePakati peUsiku yenguva yavaMillerite yakafananidzirwa. Kufemerwa kunoramba kuchienderanisa chiratidzo chenzira chomuchinjikwa nokuOdzwa Mwoyo Kukuwa kwa1844. Judhasi anomiririra vaRaodhikia munhorondo yaKristu, uye vaapostora vaiva vaFiraderufia. Kwamakore matatu nehafu mushure memuchinjikwa, vaFiraderufia, vanomiririrwa naBates, vakaedza kudana vaRaodhikia kuti vabude muचेchi yakawa, iyo yaimiririrwa nomudzidzi Judhasi Iskariyoti.

Muna 1989 vaimbova vanhu vechibvumirano vakasanangurwa vakaramba chiedza chakanga chaburitswa, vakapfuurwa. Pakasvika kuodzwa mwoyo kwekutanga kwa18 Chikunguru 2020, nzira yokuedzwa yakatanga pakati peavo vaimbova vakaita sevamwe vesungano rimwe chetero. Asi rimwe boka iLaodhikia uye rimwe boka iFiradherfia. Sezvakaita Judhasi, uyo akaita sungano katatu neSanihedrini yokutengesa Kristu muchinjikwa usati wavapo, saizvozvowo vaLaodhikia venhorondo iri shure kwa11 Gunyana 2001 vachange varasikirwa nemikana mitatu yokutendeuka. Pamutemo weSvondo uri kuuya nokukurumidza, zvicharatidzwa nenzira isina mubvunzo, sezvakangoita Judhasi paakazvisungirira pamuti, kuti vaLaodhikia vakaparadzana nevaFiradherfia. Panguva yokukohwa ndipo panopatsanurwa masawi kubva pagorosi. Tiri kusvika nokukurumidza pakukohwa ikoko.

Aya maida ndeokwadhiwa chete kana, uye chete kana, tichida kunzwisisa kuti nzira yoga yeBhaibheri inokwanisa kubudisa nekusimbisa “chokwadi” i“historicism.” Nzira yechokwadi haisi preterism, futurism, dispensationalism, woke-ism, unyanzvi hwegirama kana hwenhorondo, kana chero imwe mhando yezvakawanda zvinotevedzera zvaSatani. Pane chirevo chinozivikanwa zvikuru chinonzi chakabva kumuzivi wezana remakore rechi gumi nemanomwe ainzi Jean-Jacques Rousseau, chakazotaurwazve nenzira dzakawanda, asi musimboti wepfungwa yacho ndeuyu wokuti, “Kukanganisa kune midzi mizhinji, asi chokwadi chine mumwe chete.” “Chokwadi” ndiAlpha naOmega, uyo akaita somudzi unobuda muvhu rakaoma.

“Saka nalo iBhayibhile, uvimba wobutyebi bobabalo lwaKhe. Uzuko lweenyaniso zayo, eziphakame njengezulu zaza zangqonga unaphakade, aluqondwa. Kuninzi olukhulu loluntu, uKristu ngokwaKhe unjeng ‘engcambu ephuma emhlabeni owomileyo,’ yaye aboni kuYe ‘buhle bunokubenza bamnqwenele.’ Isaya 53:2. Xa uYesu wayephakathi kwabantu, esisityhilelo sikaThixo ebuntwini, ababhali nabaFarisi bathi kuYe, ‘UngumSamariya, yaye unedemon.’ Yohane 8:48. Kwanabafundi baKhe babezimfamekisile kakhulu kukuzingca kweentliziyu zabo kangangokuba baba ngamalibaziseko ukumqonda Yena owayeze ukubatyhilela uthando lukaYise. Kungenxa yoko le nto uYesu wahamba eyedwa phakathi kwabantu. Waqulunqwa ngokupheleleyo ezulwini kuphela.” Thoughts from the Mount of Blessing, 25.

Zowonadi min hian an sem mek chu, thutak lo pun zel hi chanchin hun hmuahhmuah chhunga progressive taka a lo thleng zel tih thlirna atanga hriat a ʈul a; a pawimawh zawk chu, kan thutak hriatna pawh Alpha leh Omega thlirnaah dah a ʈul, chu chu Isua'n thil pakhat tâwpna chu a bul ʈanna nêh a hrilhfiahna thlirna a ni.

Chechi cha nne ni Tiyatira, nacho kinawakilisha kipindi ambacho upapa ulitawala kama ufalme wa tano wa unabii wa Biblia, yaani kipindi ambacho kanisa jangwani lilikuwa utumwani. Utumwa wa Israeli wa kiroho chini ya Babeli wa kiroho kwa muda wa miaka elfu moja mia mbili na sitini ulifananishwa kwa njia ya mfano na utumwa wa Israeli halisi chini ya Babeli halisi kwa miaka sabini.

“Nhasi chechi yaMwari yakasununguka kuenderera mberi kusvikira yazadzisa urongwa hwomwari hweruponeso rworudzi rwakarasika. Kwemazana mazhinji amakore vanhu vaMwari vakatambudzwa nokumanikidzirwa mukusununguka kwavo. Kuparidzwa kweevhangeri mukuchena kwako kwairambidzwa, uye zvirango zvakaomarara zvikuru zvaiiswa pamusoro paavo vaishinga kusateerera mirayiro yavanhu. Somugumisiro, munda mukuru wetsika waShe wakanga wava kuda kusiiwa chose. Vanhu vakanga vatorerwa chiedza cheshoko raMwari. Rima rekukanganisa nerokutenda mashura rakatyisidzira kudzima zivo yorudzidziso rwechokwadi. Chechi yaMwari panyika yakanga iri muutapwa zvechokwadi panguva iyi refu yokutambudzwa kusina tsitsi, sezvakanga zvakaita vana vaIsraeri vakachengetwa muutapwa muBhabhironi panguva yokutapwa.” Prophets and Kings, 714.

Makore makumi manomwe okutapwa muBhabhironi anomiririrwa nekereke yeTiatira. Kereke yeTiatira ndiyo mhedzisiro yakabudiswa nechikonzero, chinomiririrwa nePergamo. Pergamo inomiririrwa naMambo Constantine, uyo akabatanidza kunamata zvifananidzo neChikristu.

Chiratidzo chokunamata kwake zvifananidzo chaiva kunamatwa kwezuva. Chikonzero cheBhaibheri nei Israeri yekare yakatorwa ichienda muutapwa kwamakore makumi manomwe eTiatira ndechokuti madzimambo ayo akaita ukama nezvibvumirano nendudzi dzaiva dzichinamata zvifananidzo dzakaipoterredza, mukupandukira kwakananga Shoko raMwari. Mwari vakaramba vachinyevera Israeri kuti irege kusanganisana nendudzi dzavahedheni dzakaipoterredza. Mirayiro Gumi, icho chinhu chacho chaicho chakanga chapiwa Israeri yekare kuti ive vachengeti vacho, inorambidza zvakasimba kunamata zvifananidzo. Ishe pavakapfuura naMozisi pabako reHorebhu vakazarura hunhu hwavo, vakabatanidza kaviri yambiro chaiyo yatiri kureva.

Akaati, Tarirai, ndinoita sungano; pamberi pavanhu vako vose ndichaita zvishamiso, zvisina kumboitwa panyika yose, kana pakati pendudzi ipi neipi; uye vanhu vose vauri pakati pavo vachaona basa raJehovha; nokuti chinhu chinotyisa chandichaita newe. Chengeta icho chandinokuraira nhasi; tarira, ndinodzinga pamberi pako muAmori, nomuKenani, nomuHiti, nomuPerizi, nomuHivi, nomuJebhusi. Zvichenjerere, kuti urege kuita sungano navagari venyika yauri kuenda, kuti zvirege kuva musungo pakati pako; asi muchaparadza maaritari avo, muchaputsa zvifananidzo zvavo, muchatemera pasi matanda avo matsvene; nokuti haufaniri kunamata mumwe mwari; nokuti Jehovha, ane zita rinonzi Godo, ndiye Mwari ane godo; kuti urege kuita sungano navagari venyika, vakazoita upombwe vachitevera vamwari vavo, nokubayira vamwari vavo zvibayiro, mumwe akakudana, iwe ukadya pazvibayiro zvake; uye ukatorera vanakomana vako vanasikana vavo, vanasikana vavo vakazoita upombwe vachitevera vamwari vavo, vakaitisa vanakomana vako upombwe vachitevera vamwari vavo. Ekisodho 34:10–16.

Mundima iyi bedzi, Xikwembu xi tlhaverisile Vaisrayele va khale hi mimpfuno mimbirhi, naswona ku ni vumbhoni byo tala byin'wana bya le Bibeleni bya xileriso lexi nyikiweke Vaisrayele va khale leswaku va nga endli mintwanano ni matiko ya vugandzeri bya swikwembu swa hava lawa a ma va rhendzerile. Ku seketeriwa koloko ku sungurile hi ku ala ka Vaisrayele va khale Xikwembu ni mfumo wa xona wa vuhosi bya Xikwembu. Loko va navela hosi, Xikwembu xi va pfumerile leswaku va va ni hosi, kutani ku sukela enkarhini wolowo ku ya emahlweni vunyingi bya tihosi hinkwato, naswona hakunene hosi yin'wana ni yin'wana ya tinyimba ta khume ta le n'walungwini, yi honisile xileriso xexo. Nsinya lowu a wu lava leswaku Israele a va lava hlawuleka naswona a va ri vanhu vo hlawuleka exikarhi ka matiko ya vugandzeri bya swikwembu swa hava lawa a ma va rhendzerile, wu ariwile naswona wu kombisiwile hi ku seketeriwa loku Constantine a a ta va xikombiso xa kona endzhaku. Pergamo na Constantine swi yimela ku pfukela ka tihosi ta Israele leti ngeniseke vugandzeri bya swikwembu swa hava ekerekeni ya Xikwembu. Ku wa ekupfumeleni loku sunguleke hi hosi Sawulo ku fanekisele ku wa ekupfumeleni ka kereke ya Vukriste loku yiseke eku bohiweni eBabilona wa moya. Matimu yo kwetsima lama sungulaka hi hosi Sawulo ku ya emahlweni ku fikela eku bohiweni eBabilona ma fanekiseriwa hi kereke ya Pergamo. Ku bohiwa ka malembe ya makume nkombo loku landzeleke a ku ri kereke ya Tiyatira.

Efeso inofananidzira kereke inoenda mberi kundokunda Nyika Yakapikirwa. Efeso inomiririra nguva yaMozisi nokusunungurwa kwaIsraeri kubva muusungwa hweEgipita.

“Baibulo lakhazikitsa ndi kumanga pamodzi chuma chake chifukwa cha m’badwo wotsiriza uno. Zochitika zonse zazikulu ndi machitidwe onse olemekezeka a mbiri ya Chipangano Chakale zakhala zikubwerezabwereza, ndipo zikubwerezedwa, mu mpingo m’masiku otsiriza ano.” Selected Messages, book 3, 338, 339.

Nhoroondo inomiririrwa nokusunungurwa kubva muEgipita inodzokororwa mumazuva okupedzisira. Naizvozvo yakadzokororwawo munhoroondo yevaMillerite. Ndicho chikonzero Hanzvadzi White achidzokorora kazhinji kureva nhoroondo iyoyo pakutsanangura nhoroondo yevaMillerite. Anoenzanisa Kuora Mwoyo Kuku kwa1844 nokuora mwoyo kwavaHebheru pavakamira pamberi peGungwa Dzvuku uto raFarao richivatevera richibva shure kwavo. Anobatanidzawo nhoroondo yokusunungurwa kubva muEgipita nenguva yaKristu; saka kuora mwoyo kwavadzidzi pamuchinjikwa kwakafananidzirwa nokuora mwoyo paGungwa Dzvuku, uko kwakafananidzirawo Kuora Mwoyo Kuku kwa1844. Kuora mwoyo kwepamuchinjikwa kwakamirira kutanga kwekereke yeEfeso. Nguva yaMozisi pakutanga kwaIsraeri wekare, inomiririrwa nekereke yeEfeso, yakafananidzirawo kutanga kwaIsraeri wemazuva ano panguva yaKristu. Nhoroondo mbiri idzi dzinomiririrwa nekereke yeEfeso. Chokwadi dzatiri kuzivisa pano dzagara dzichiparidzirwa pachena kwemakore mazhinji neFuture for America, saka ndiri kungopa muchidimbu muono wezvose.

M’nkhani ya Khristu, tipeza chiyambi cha anthu a pangano latsopano amene akudzutsidwa pamene anthu osankhidwa a pangano lakale akudutsidwa. Mbiri ya Khristu ndiyo mapeto a Israyeli wakale, ndipo m’nkhani ya kupulumutsidwa kuchoka ku Iguputo pa chiyambi cha Israyeli wakale panali anthu a pangano amene anasankhidwa kale, koma anadutsidwa chifukwa cha anthu atsopano a pangano.

M’nkhani ya Khristu, anthu osankhidwa oyambirira anafika pa mapeto awo omaliza m’chaka cha 70 pamene Yerusalemu anawonongedwa. Pachiyambi, m’nthawi ya Mose, anthu osankhidwa oyambirira anafa m’chipululu pa nyengo ya zaka makumi anayi, ndipo Yoswa ndi Kalebe anakhala oimira anthu atsopano osankhidwa amene anali oyenera kunyamula uthenga kupita ku Dziko Lolonjzedwa, monga momwe atumwi a nthawi ya mpingo wa Efeso ananyamulira uthenga wabwino kupita ku dziko lapansi.

Kutanga nokuguma kweIsraeri yekare, uyewo kutanga kweIsraeri yazvino, zvose zvinoratidza kuchinjwa kwevaimbova vanhu vakasarudzwa kuendeswa kuvanhu vatsva vakasarudzwa. Panyaya yeuchapupu hwevaviri kana vatatu, chinhu chinosisimbiswa; uye umwe neumwe wemitsara iyi mitatu yezvapupu unoratidza kurambwa kwevaimbova vanhu vakasarudzwa, uye zvapupu izvi zvine chisimbiso chaArfa naOmega, Iye anoratidza magumo kubva pakutanga. Kuchava nevanhu vaimbova vakasarudzwa vachapfuurwa apo Mwari anopinda musungano nevane zviuru zana namakumi mana nezvina. Mwari haasi muvambi wenyonganiso; haamboshanduki, uye shoko rake harimbokundikani.

Kuonyoka mu Ejiputa n’obuwanguzi Katonda bwe yakolanga ng’ayita mu Yoswa biragibwa ekanisa y’e Efeso, naye Efeso yali ya kugwa okuva mu kwagala kwayo okw’olubereberye. Awo Yoswa bwe yaziikibwa, omulembe omulala ne gujja, nga gumanyisa ekiseera ekikiikirirwa Simula.

Omulumu gwa Yoswa ogw'ekitalo ogw'okumalawo ensi ey'Okusuubizibwa tegwatuukirizibwa mu bujjuvu, kubanga abantu ne beemalira ku bwabwe ne baleka omulumu ogwaweebwa Yoswa. Ne bafirwa okwagala kwabwe okw'olubereberye. Ekiseera ekyo ne kigenda mu maaso okutuusa Isiraeri lwe yagaana Katonda, era Samwiri n'afuka amafuta ku Sawulo okuba kabaka, bwe kityo n'ayingizaawo ekkanisa y'e Perugamo.

“Ujumbe ulifika Smirna, kanisa lililokuwa katika Asia Ndogo, na vivyo hivyo kwa kanisa la Kikristo kwa ujumla, katika karne ya pili na ya tatu. Ulikuwa ni wakati ambapo upagani ulikuwa ukifanya msimamo wake wa mwisho ili kutawala ulimwengu. Ukristo ulikuwa umeenea kwa kasi ya ajabu, hata ukajulikana katika ulimwengu wote. Wengine waliikubali imani ya Kristo kwa sababu ya uongofu wa moyo, wengine kwa sababu ya nguvu ya hoja zilizotumiwa, na wengine tena kwa sababu waliweza kuona kwamba shauri la upagani lilikuwa likidhoofika, na sera ikawapeleka upande ule uliotoa ahadi ya kushinda. Hali hizi zilidhoofisha hali ya kiroho ya kanisa. Roho ya Unabii, ambayo ililitambulisha kanisa la mitume, ilipotea hatua kwa hatua. Hii ni karama ambayo huleta kanisa ambalo limekabidhiwa katika umoja wa imani. Wakati ambapo hakukuwa tena na manabii wa kweli, mafundisho ya uongo yalienea kwa haraka; falsafa ya Wayunani ikaongoza kwenye tafsiri isiyo sahihi ya Maandiko, na haki ya kujitegemea ya Mafarisayo wa kale, ambayo mara nyingi ilihukumiwa na Kristo, ikaonekana tena katikati ya kanisa. Msingi uliwekwa, katika karne mbili zilizotangulia utawala wa Konstantino, kwa maovu yale yaliyokuzwa kikamilifu katika karne mbili zilizofuata. Katika kipindi hiki, kuuawa kwa ajili ya imani kulikuwa jambo lililopata umaarufu katika sehemu nyingi za Dola ya Kirumi. Ajabu kadiri jambo hili linavyoweza kuonekana, hata hivyo ni kweli. Lilikuwa ni matokeo ya uhusiano uliokuwapo kati ya Wakristo na wapagani.”

“Mu dziko la Aroma, chipembedzo cha mitundu yonse chinkalemekezedwa, koma Akhristu sanali mtundu wa anthu; anali gulu lokha la fuko lonyozeka. Choncho, pamene anapitiriza kudzudzula chipembedzo cha magulu onse a anthu, pamene ankachita misonkhano yachinsinsi, ndi kudzipatula kotheratu ku miyambo ndi machitidwe a abale awo apafupi kwambiri ndi mabwenzi awo apamtima kwambiri, anakhala anthu okayikiridwa, ndipo nthawi zambiri anazunzidwa ndi olamulira achikunja. Nthawi zambiri anadzibweretsera okha chizunzo, pamene m'maganizo mwa olamulira munalibe mzimu wotsutsa. Pofotokoza mzimu umenewu, mbiri imapereka tsatanetsatane wa kuphedwa kwa Cyprian, bishopu wa Carthage. Pamene chiweruzo chake chinawerengedwa, kulira kwakukulu kunamveka kuchokera kwa khamu la Akhristu lomwe linali kumvetsera, ndipo linati, ‘Tifa naye.’”

“බොහෝ තමන් ක්‍රිස්තියානීන් යැයි ඒරකාශ කළ අය මරණය පිළිගත් ආත්මභාවය, සහ එසේම අනිවාර්ය නොවූ ලසෙ රජයේ වරෙය පවා උද්දීපනය කළ ආකාරය, ක්‍රි. ව. 303දී අධිරාජ Diocletian සහ ඔහුගේ සහායක Galerius විසින් පීඩා කිරීමේ ආඥාව නිකුත් කරනු ලැබීමට සැලකිය යුතු ලසෙ සම්බන්ධ වූවක් විය හැකිය. එම ආඥාව එහි ස්වභාවයෙන්ම සාර්වත්‍රීක වූ අතර, වසර දහයක් පුරා එය අඩු වැඩි උත්සාහයන් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීය.” Steven Haskell, The Story of the Seer of Patmos, 50, 51.

Kunyange hazvo Simina iri rimwe remakereke maviri asina kugamuchira kutsiurwa kubva kuna Ishe, nhorroondo inopupura kuti avo vakaurairwa kutenda munguva iyoyo vanomiririra vamwe

vane zvinangwa zvakavakirwa pakusundwa kwevanhu, kwete pakusundwa kwaMwari. Bhuku raVatongi rinotanga nekuzivisa rufu rwaJoshua, uye mune ndima inodzokororwa kaviri mubhuku iri iyo inotsanangura nhoroondo yavatongi. Kechipiri panotaurwa ndima iyoyo, iri mundima yokupedzisira yebhuku. Ndima yokutanga yebhuku inomaka kuguma kwaJoshua, uye ndima yokupedzisira inopfupikisa nhoroondo yacho.

Zvino shure kwokufa kwaJoshua zvakaitika kuti vana vaIsraeri vakabvunza Jehovha, vachiti, Ndianiko achatitangira kukwira kundorwa navaKenani?... Mumazuva iwayo kwakanga kusina mambo muIsraeri, asi munhu mumwe nomumwe aiita zvakanga zvakarurama pamberi pake pachake... Mumazuva iwayo kwakanga kusina mambo muIsraeri; munhu mumwe nomumwe aiita zvakanga zvakarurama pamberi pake pachake. Vatongi 1:1; 17:16; 21:25.

Monga muna nhoroondo yeSmirna, “zvako pachako” yaiva dingindira guru kubva pakutanga kusvikira pakuguma. Nemhaka yokuti vakanga vasina mambo, vakazvisarudzira kuita zvose zvavaida kuita. Kushaiwa kutungamirirwa ndiko kwakazivikanwa naHaskell munhoroondo yeSmirna, kwakanga kuchimirirwa nokusavapo kweMweya weChiporofita waishanda. Munhoroondo dzose dziri mbiri, kushaiwa kutungamirirwa kwakazarura musuwo wokuti zvisarudzo zviitwe zvichibva pazvinokurudzira munhu pachake. Efeso inomiririra kununurwa muEgipita. Nhoroondo yakanyorwa mubhuku raVatongi inomiririrwa nechechi yeSmirna. Kubva kuna mambo Sauro kusvikira pakutapwa kuBhabhironi kunomiririrwa nechechi yePergamo, uye kutapwa kwacho muBhabhironi kunomiririrwa nechechi yeTiatira.

Mukuwirirana nechitiko chakacherechedzwa nemapiyona, mune kupatsanurwa kwechina nezvitatu mumachechi, zvisimbiso, nehvamanda; uye machechi mana okutanga munhoroondo yaIsraeri yekare anotanga nehusungwa hweIjipiti, ndokuguma nehusungwa hweBhabhironi, nokuti Arfa naOmega nguva dzose zvinoratidza kuguma maererano nekutanga. Machechi mana okutanga munhoroondo yaIsraeri yazvino anotanga nokuiswa kwavaJudha pasi pesimba reRoma, uye machechi mana acho anoguma nokuiswa kwavaJudha vomweya pasi peRoma yomweya kwemakore ane chiuru namazana maviri namakumi matanhatu.

Chakatevera pa Tiyatira paive neSadhisu, iyo yakatanga pavakabuda muusungwa hweBhabhironi hwakafananidzirwa neTiyatira. Sadhisu ndiyo kereke yakanga ine zita rokuti inorarama, asi yakanga isingararami. Kureva kwavo kuti vane upenyu kwaiva nhema. Chinofadza ndechokuti, pamakereke manomwe ose, ndiro shoko rokuti Sadhisu risina dudziro. Dudziro dzakapiwa kuSadhisu maererano nemamiriro enhoroondo nendima dzacho, asi hakuna dudziro yemabviro ezita racho. Rine zita, asi harina.

“එහනේ දවෙනි දවේමාළිගාව, ගාමේඞ්ඞ්ඞ්ඞ්ඞ්ඞ් පළමු දවේමාළිගාවට සමාන නොවේ; නවද පළමු දවේමාළිගාවට අදාළ වූ, දවේයන්වහන්සේගේ සන්නිධානය පනේවූ දෘශ්‍ය ලක්ෂණ මගින්ද එය ශුද්ධ කරනු නොලැබීය. එහි අභිෂේකය සලකුණු කරනු පිණිස අධිසාර්වභෞම බලයේ කිසිදු ඒරකාශනයක් නොවේ. නවයනේ ඉදිකරන ලද ශුද්ධස්ථානය පිරවීමට මනිමයේ වලාකුළක් දැකගත නොහැකි විය. එහි වේදිකාව මත තිබූ යාගය දහනය කිරීමට ස්වර්ගයනේ ගින්නක් බැස නොආවේය. අතිශුද්ධ ස්ථානයෙහි කලේවිත්වරුන් අතර ෂකේනා නවදුරටත් වාසය නොකළේය; ගිවිසුමේ පටේවිය, කරුණාසනය,

සහ සාක්ෂියෝ පුවරු එහි සොයාගත නොහැකි විය. යහෝවාගේ කැමැත්ත වීමසන පූජකයාට එය දැනුම්දීමට ස්වර්ගයෙන් කිසි හඬක්ද නොඇසුණි.” The Great Controversy, 24.

Pashure pokutapwa muBhabhironi vakavakazve Jerusarema netembere. Ipapo vakazovazve nezita, nokuti Mwari akanga avimbisa kuisa zita Rake muJerusarema. Asi zita Rake rinomirira hunhu Hwake, uye kushayikwa kwekuvapo Kwake pachake kwakaritudza kuti vaiva nezita raimiririra upenyu, asi pachokwadi vakanga vasisina kuvapo kunobereka upenyu. Zvose zvavaiva nazvo chaizvo zvaingova kungoti vanozviti ndizvo uye kunyepedzera.

Izwi rekupedzisira muSardisi rakavimbisa pamusoro paEria aizova achiuya zuva guru rinotyisa raShe risati rasvika. Kuisira Israeri yekare, kuparadzwa kweJerusarema ndirwo rwakanga rwuri zuva guru rinotyisa raShe. Nechikonzero ichi, Hanzvadzi White inoreva kuparadzwa kweJerusarema muna 70 AD somufananidzo wezuva guru rinotyisa raShe rinomiririrwa sematenda manomwe okupedzisira. Kereke yeFiradherfia yakatanga nezwi raJohani Mubhabhatidzi achidanidzira murenje, nokudaro richimiririra zvaifananidzira izwi raWilliam Miller. Mazwi aJohani Mubhabhatidzi naWilliam Miller akanga achipa shoko reRaodhikia kuvanhu vaitenda kuti zvinhu zvose zvakanga zvakana, panguva iyo zvinhu zvose zvakanga zvisina kunaka zvachose. Vose Johani Mubhabhatidzi naWilliam Miller vakaisa demo pamudzi womuti. Shoko kuSardisi rakanga riri rokuti kwaiva “namazita mashoma kunyange muSardisi asina kusvibisa nguo dzavo; uye vachafamba neni vakapfeka zvichena; nokuti vakafanirwa.” Johani Mubhabhatidzi naWilliam Miller vanomirira avo vakabuda munguva inomiririrwa neSardisi uye vakanga vakafanirwa kufamba naKristu.

“Zviuru vakatungamirirwa kugamuchira chokwadi chakaparidzwa naWilliam Miller, uye varanda vaMwari vakamutswa mumweya nesimba raEria kuti vazivise shoko iri. SaJohani, mutungamiri akatungamira Jesu, avo vaiparidza shoko iri rinorema vakanzwa vachimanikidzirwa kuisa demo pamudzi womuti, nokudanidzira kuvanhu kuti vabereke zvizibereko zvakafanira kutendeuka. Uchapupu hwavo hwakanga hwakagadzirirwa kumutsa nekuvhundutsa zvikuru machechi uye kuratidza chimiro chawo chaicho. Uye sezvo yambiro iyi inorema yokutiza kutsamwa kuchauya yakaridzwa, vazhinji vakanga vakabatana nemachechi vakagamuchira shoko rinoporesa; vakaona kutsauka kwavo, uye nemisodzi inovava yokutendeuka uye nokurwadziwa kukuru kwomweya, vakazvinipisa pamberi paMwari. Uye sezvo Mweya waMwari wakagara pamusoro pavo, vakabatsira kuridza kuchema uku, ‘Tyai Mwari, mumupe kubwinya; nokuti awa yokutonga Kwake yasvika.’” Early Writings, 233.

Machechi manomwe eBhuku raZvakazarurwa anomirira nhoroondo yavaapostora kusvikira paKuuya kweChipiri kwaKristu, uye machechi manomwewo anomirirawo nhoroondo yaIsraeri yekare kubva kumuporofita Mozisi kusvikira pakuuya kwekutanga kwaKristu.

“Miedzo yevana vaIsraeri, nemafungiro avo nguva ichangotangira kuuya kwekutanga kwaKristu, zvinoratidza chimiro chevanhu vaMwari muchiitiko chavo chisati chasvika kuuya kwechipiri kwaKristu.

“Misungo ya Shetani imewekewa sisi kwa hakika sawa na ilivyowekewa wana wa Israeli muda mfupi kabla ya kuingia katika nchi ya Kanaani. Tunairudia historia ya watu hao.

“Hisitoria yao inapaswa kuwa onyo zito kwetu. Hatupaswi kamwe kutazamia kwamba, wakati Bwana ana nuru kwa ajili ya watu wake, Shetani atasimama kwa utulivu kando na kutofanya juhudi yo yote ya kuwazuia wasiipokee. Na tuhadhari tusikatae nuru ambayo Mungu anatuma, kwa sababu haiji kwa namna inayotupendeza sisi.... Ikiwa wapo wowote wasioiona na kuikubali nuru wao wenyewe, basi wasisimame katika njia ya wengine.

““Ndinoshevedza denga nenyika kuti zvine zvapupu nhasi pamusoro penyu, kuti ndaisa pamberi penyu upenyu norufu, chikomborero nokutukwa; naizvozvo sarudzai upenyu, kuti imi navana venyu murarame; kuti mude Jehovha Mwari wenyu, uye kuti muteerere inzwi rake, uye kuti munamate kwaari; nokuti ndiye upenyu hwenyu, nokurebesa kwamazuva enyu; kuti mugare munyika yakapikirwa naJehovha nemhiko kumadzibaba enyu, kuna Abhurahamu, kuna Isaka, nokuna Jakobho, kuti avape iyo.”

“Rwiyo urwu rwakanga rusiri rwenhoroono asi rwechiporofita. Kunyange rwairondedzera mabafirwo anoshamisa aMwari nevanhu vake munguva yakapfuura, rwakaratiidzawo mberi zviitiko zvikuru zvenguva yemberi, kukunda kwekupedzisira kwevakatendeka apo Kristu achauya kechipiri musimba nokubwinya.

“Mupositora Pauro anojekesa pachena kuti zvakaitika kuwaIsraeri parwendo rwavo zvakanorwa kuti zviatsire avo vari kurarama munguva ino yenyika, avo vakasvikirwa nokuguma kwenyika. Hatifungi kuti njodzi dzedu idiki pane dzeVaHebheru, asi dzakakura kupfuura.” Healthful Living, 280, 281.

Kubudiswa kubva muIjipiti kunomiririrwa nekereke yeEfeso, uye chiratidzo chekereke yeEfeso munhoroono iyoyo chaiva Joshua. Mushure mekunge avo vakabudiswa naMwari kubva muIjipiti vakundikana pamiedzo gumi yakatevedzana, Ishe vakabvisa sungano kuvapanduki vakaipa kuna Joshua naKalebhu.

Tiudzei kwavari, Sezvandinorarama zvirokwazvo, ndizvo zvinotaura Ishe, sezvamakataura munzeve dzangu, saizvozvo ndichakuitirai: Mitumbi yenyu ichawira murenje iri; uye vose vakaverengwa pakati penyu, maererano nenhamba yenyu yose, kubva pamakore makumi maviri zvichikwira, vakandigununa, zvirokwazvo hamungapindi munyika yandakapika kuti ndichakugarisai mairi, kunze kwaKerubhi mwanakomana waJefune, naJoshua mwanakomana waNuni. Numeri 14:28–30.

មុចាស់ស៊ីវី វាយតម្លៃ ហានកំណត់ថា យ៉ូស៊ូវ និង កាលបែ តំណាងឱ្យអស់អុនក
«ដលៃចុងបំផុតនៃ ោកិយហានមកដល់លើពួកគេ» ដលៃ
«ផ្លូវសិចកុតិសញ្ញាជាមួយពុទ្ធដោយយញ្ញបូជា»។

“Kwa ajili ya maonyo yetu, sisi ambao mwisho wa ulimwengu umetujia, historia hii iliandikwa. Ni mara ngapi watu wa Mungu leo huishi tena uzoefu wa wana wa Israeli! Ni mara ngapi hunung’unika na kulalamika! Ni mara ngapi hurudi nyuma wakati Bwana anapowaamuru waende mbele! Kazi ya Mungu inateseka kwa ukosefu wa watu kama Kalebu na Yoshua, watu wa uaminifu na tumaini lisilotikisika. Mungu anawaita watu watakaojitoa

kwake ili wajazwe na Roho wake. Kazi ya Kristo na ya wanadamu inadai watu waliotakaswa, wenye kujitoa dhabihu, watu watakaotoka nje ya kambi, wakichukua shutuma. Na wawe watu wenye nguvu, mashujaa hodari, wanaofaa kwa shughuli zenye heshima, nao wafanye agano na Mungu kwa dhabihu.” Review and Herald, Mei 20, 1902.

Sungano rinovandudzwa, sezvinomiririrwa nesungano yakavandudzwa naJoshua naKarebhu, isungano rine vane zana nemakumi mana nezvina zvuru pamwe chete neboka guru. Rinovandudzwa mushure mokunge vanhu vakasarudzwa vesungano yokutanga varambwa naMwari somukadzi akarambwa uye vatemerwa kufira murenje. Sungano rine vane zana nemakumi mana nezvina zvuru rinozadzikiswa munhoroondo imwe cheteyo umo vanhu vaimbova vakasarudzwa vanorambwa.

Efeso rinoreva zvinodikanwa, uye basa rakaitwa naJoshua pamwe chete nekereke yokutanga raiva “rinodikanwa.” Joshua paakatungamirira vanhu vaMwari kupinda muNyika yeChipikirwa, akabuda achikunda. Chisimbiso chokutanga chinoenderana nekereke yeEfeso, uye chinomiririrwa nebhiza jena rinobuda richikunda. Izvi zvaiva zvechokwadi kuna Joshua uye kukereke yevaapostora. Chisimbiso chokutanga chinoenderana nekereke yeEfeso muIsraeri yekare nomuIsraeri yemazuva ano.

Smirna inobva pashoko rokuti “mura,” rinova mafuta aishandiswa pakuzora vakafa. Chisimbiso chechipiri chinomiririrwa nebhiza dzvuku rakapiwa “munondo mukuru” ne“simba” rokubvisa “rugare panyika,” zvichireva kuti vanhu vari munhoroondo iyoyo vaizo “urayana.” Chisimbiso chechipiri chinofambirana nechechi yeSmirna, uye chinomiririra chiremera chakapiwa kuvavengi vaMwari, chichivatendera kukunda nokuuraya vanhu vaMwari. Izvi zvakazadzikiswa munguva yakatevera chechi yavaapostora, uyewo munhoroondo yaVatongi. Munhoroondo dzose dziri mbiri, Mwari akabvumira masimba aibva kunze kwevanhu vaMwari kuuyisa hondo norufu pamusoro pevanhu Vake. Muechechi yavaapostora, hondo iyoyo yakakurudzirwa nokurambwa kwechitendero chaKristu, icho munguva yakapfuura yeEfeso chakanga chisingakundiki sezvachaiparidza vhangeri kunyika. Chikonzero chavavengi vevanhu vaMwari munguva yaVatongi chakanga chakavakirwa panguva yakapfuura yeEfeso, apo Mwari akaratidza simba Rake pamusoro peJipiti napamusoro pendudzi dzakatevera dzakashandiswa Joshua kukunda. Chisimbiso chechipiri chinofambirana nechechi yeSmirna muIsraeri yekare neyechizvino-zvino.

Pergamos significa “fortificeerde sitadel,” en verteenwoordig dus die kasteel van ’n koning. Die derde seël loop parallel met Pergamos en verteenwoordig die geskiedenis waarin menslike oordeel deur die konings van die aarde voltrek word in opposisie teen God se oordeel. So dui die meting, of die oordeel wat voorgestel word deur die “twee” skale wat die “koring,” “gars,” “olie” en “wyn” weeg, op koninklike menslike gesag, wat altyd gebrekkig is in verhouding tot God se oordeel. Onthou dat ’n eerlike meting of ’n eerlike weging nie twee skale vereis nie. Twee skale verteenwoordig ongelyke oordeel.

“Shaairi” ni ishara ya toleo la “malimbuko” la sikukuu ya Pasaka, “ngano” ni ishara ya toleo la “mikate miwili ya kutikiswa” ya sikukuu ya Pentekoste. “Mafuta” ni ishara ya Roho Mtakatifu, na “divai” ni ishara ya mafundisho. Pergamo katika wakati wa Israeli ya kale ni kipindi cha wafalme

wa Israeli waliopatana kwa maafikiano, ambao walileta hukumu juu ya mfumo wa Mungu wa ibada unaowakilishwa na msimu wa Pasaka hadi Pentekoste. Kweli za neno la Mungu zinawakilishwa na “divai” na “mafuta.” Katika Israeli ya kale na ya kisasa pia, kanisa la Pergamo ni kipindi ambacho Shetani hujaribu kutimiza yale ambayo hakuweza kuyafanya kwa njia ya umwagaji wa damu katika historia inayowakilishwa na Smirna. Katika Pergamo Shetani alijaribu kuwaangamiza watu wa Mungu na kweli ya Mungu kwa njia ya maafikiano, si kwa umwagaji wa damu kama inavyowakilishwa katika Smirna. Maafikiano ya wafalme wa Israeli ya kale ni kielelezo cha maafikiano ya Konstantino katika Israeli ya kisasa.

Tiyatira inoreva kuti “chibayiro chokuzvidemba” uye chinotaura kumweya wekuurairwa kutenda uyo Mwari anopa vanhu Vake vanourayiwa nokuda kwezita Rake. Chibayiro chokuzvidemba chinomirira kuda kushumira Kristu mumamiriro ezvinhu akaomarara zvikuru, sezvakaratidzwa naDanieri, Shadraki, Meshaki naAbhedhinego panguva yokutapwa kwamakore makumi manomwe; uye chinomirirawo chibayiro chevaWaldensians, vaHuguenots, nevamwe vakatambudzwa, vakasungwa, vakachengererwa nhema, uye vakaurayiwa nesimba repapa mukati menhoroono yemakore ane chiuru chimwe namazana maviri namakumi matanhatu. Chisimbiso chechina chinofambirana nechechi yeTiyatira uye chinomirira kutambudzwa kwakaitwa Bhabhironi rekare kuna Israeri yekare, pamwe nokutambudzwa kwakaitwa Bhabhironi razvino kuna Israeri yazvino. Nhoroono yokutapwa uku kuri kuviri yakatanga yoda kutanga kwava nekutsauka pachokwadi, kwakaitwa nemadzimambo aIsraeri pamwe namambo mukuru Constantine. Zvose zviriviri zvakagadzirira nzira yenguva inomiririrwa neTiyatira.

Sardis haina chirevo chinowirirana nokuzviti rine zita, asi kuzvireva ikoko inhema. Kuvapo kweShekinah hakuna kutongoratidzwa mutemberi yechipiri. Kuvapo kwaKristu hakuna kutongoratidzwa munhoroono yeSardis. Kuvandudzwa kweNguva dzeRima kwakanga kuri, muchinhu chazvo chikuru, nhevedzano yokufambira mberi nenhanho imwe chete uye kudzokera shure nenhanho mbiri. Basa raifanira kuzadzikiswa nenhoroono yeSardis muKuvandudzwa kwechiPurotesitendi harina kutombopedziswa.

IFiladelfiya lisho uthando lobuzalwane, futhi akunakwenzeka ukuthanda umfowenu uma ungaqali ngokuthanda uNkulunkulu.

Kana munhu achiti, Ndinoda Mwari, asi achivenga hama yake, murevi wenhema; nokuti uyo asingadi hama yake yaakaona, angada sei Mwari waasina kuona? Uye murairo uyu tinawo unobva kwaari, wokuti anoda Mwari, adawo hama yakewo. 1 Johani 4:20, 21.

Firadelifia rinomirira kereke inoda Mwari, uye nokuda kwechikonzero ichi hapana kutongwa kana kutsiurwa kunonangidzirwa kuFiradelifia.

Uye kungirozi yechechi iri muFiraderufiya nyora kuti: Izvi ndizvo zvinotaura Iye mutsvene, Iye wechokwadi, Iye ane kiyi yaDhavhidhi, Iye anozarura, uye hakuna munhu anovhara; uye anovhara, uye hakuna munhu anozarura; Ndinoziva mabasa ako; tarira, ndaisa pamberi pako musuwo wakazaruka, uye hakuna munhu angauvhara; nokuti une simba duku, uye wakachengeta shoko rangu, uye hauna kuramba zita rangu. Tarira, ndichaita kuti avo vesinagogi raSatani, vanoti ivo vaJudha, asi vasiri ivo, asi vanoreva nhema; tarira, ndichaita

kuti vaue vanamate pamberi petsoka dzako, uye vazive kuti ndakakuda. Nokuti wakachengeta shoko rokutsungirira kwangu, neniwo ndichakuchengeta panguva yokuidzwa, ichauya pamusoro penyika yose, kuidza avo vagere panyika. Tarira, ndinokurumidza kuuya; bata zvakasimba zvaunazvo, kuti kusava nomunhu anokutorera korona yako. Uyo anokunda ndichamuita shongwe mutemberi yaMwari wangu, uye haachazombobudzive kunze; uye ndichanyora pamusoro pake zita raMwari wangu, nezita reguta raMwari wangu, iro Jerusarema idzva, rinoburuka richibva kudenga kuna Mwari wangu; uye ndichanyora pamusoro pake zita rangu idzva. Zvakazarurwa 3:7–12.

Filadelfia inapewa “ufunguo wa Daudi,” na katika historia ya Kifiladelfia ya Israeli ya kale walipewa Mwana wa Daudi, ambaye anawakilisha, miongoni mwa mambo mengine, kanuni ya kiunabii ya Alfa na Omega, mwanzo na mwisho. Ufunguo huo unawakilisha mbinu ya “uhistoria.” Katika kipindi kinachowakilishwa na kanisa la Kifiladelfia mwishoni mwa Israeli ya kale, Mwandishi mwenyewe wa unabii wa Biblia alikuwa ndiye ufunguo. Katika kipindi kinachowakilishwa na kanisa la Kifiladelfia katika historia ya Wamillari, William Miller alipewa ufunguo huo. Katika historia hizo mbili Kristo alishughulika na Wayahudi waliodhani kwamba walikuwa wana wa Ibrahimu, lakini hawakuwa hivyo. Miller alishughulika na Waprotestanti waliodhani kwamba walikuwa Wayahudi wa kiroho, lakini hawakuwa hivyo.

Anaye nzeve, nga anzwe ekyo Omwoyo ky’agamba amakanisa. Okubikkulirwa 3:13.

Laodikia inoreva vanhu vakatongwa, uye vaLaodikia, vaJudha venguva yaKristu, vakazotongwa pakupedzisira muna 70 A.D. pakuparadzwa kweJerusarema. Kutongwa kwekupedzisira kwechiPurotesitendi chakatsauka kunoitika panguva yedambudziko remutemo weSvondo, asi vakasangana nekutongwa kwavo pavakaramba shoko remutumwa wokutanga muchirimo cha1844, uye vakabva vaziviswa naMwari kuti ndivo vanasikana veBhabhironi. VaPurotesitendi vakawa ivavo vanomiririra chiAdventisti cheLaodikia mumazuva okupedzisira ekutongwa kwekuferefeta.

យើងមានពិនិត្យឡើងវិញជាសំខាន់រួចហើយអំពីវិធីផ្សេងៗជាច្រើន ដល់តាមរយៈនោះ ក្រុមជំនុំទាំងប្រាំពីរនៃកូនៗព្រះគម្ពីរវិវរណៈ អាចត្រូវបានយល់យ៉ាងត្រឹមត្រូវថាជានិមិត្តសញ្ញាពុទ្ធសាសនា។ ហើយបន្ទាប់មកយកទៅអនុវត្តក្នុងន័យពុទ្ធសាសនា។ ប៉ុន្តែ ពួកវាត្រូវតែត្រូវបានយល់ នឹងយកទៅអនុវត្តនៃកូនៗបរិបទនៃកុប្បនច្បាប់ពុទ្ធសាសនា។ «ដល់ត្រូវបានប្រទានឲ្យយើងដោយអំណាចដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត»។

Shoko dzakaendeswa kumakereke manomwe dzaiva shoko dzakapiwa makereke manomwe aivapo panguva iyo Johane akanyora shoko idzodzo. Shoko dzakaendeswa kumakereke manomwe dzinopa kurayiridza nechenjedzo kumakereke ose munhoroondo yose. Shoko dzakaendeswa kumakereke manomwe dzinopa kurayiridza nechenjedzo kuvaKristu mumwe nomumwe munhoroondo yose. Makereke manomwe anomirira nhoroondo yechiKristu kubva panguva yavaapostora kusvikira kumagumo enyika. Makereke manomwe anomirira nhoroondo yaIsraeri yekare kubva panguva yaMozisi kusvikira pakuparadzwa kweJerusarema muna AD 70. Makereke manomwe angazivikanwa nokushandisirwa nokucherechedza musiyano uri pakati pemakereke mana okutanga namatatu okupedzisira.

Pamitundu isanu ndi umodzi yosiyanasiyana ya maulosi yomwe tikuyizindikiritsa,
kugwiritsidwanso ntchito komweko kukuyimiridwanso m'zisindikizo zisanu ndi ziwiri.

Tidzakurukura zvokwadi idzi muchinyorwa chinotevera.